

تعلیم تغذیه با شیر مادر بوسیله شاغلین بهداشتی و نتیجه تغییرات در زایشگاهها

Bulletin of the word Health organization 1995.
73(4). 461-468.

BY: M.F.Westphal, J.A.C.taddei, S.I. venancio, &
C.M.Bogus.

ترجمه و تلخیص از: حسین معصومی جهندی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

تشویق به تغذیه با شیر مادر، استراتژی اساسی برای کنترل مرگ و میر و بیماری نوزادان است. بر اساس اطلاعات ناشی از مطالعات ارزیابی شده، رودریگس گارسیا و شیفر اظهار داشتند که افزایش طول مدت تغذیه با شیر مادر ممکن است جان یک میلیون نفر از نوزادان را در کشورهای در حال توسعه، نجات دهد. مطالعات دیگر در مقایسه‌ای که انجام شد ثابت کردند، نوزادانی که از شیر مادر تغذیه نکرده‌اند، میانگین خطر نسبی توسط اسهال در آنها در ۶ ماهه اول زندگی، $3/5$ تا $4/9$ برابر کودکانی است که شیر مادر خورده‌اند.

در برزیل، ویکتوریا و همکاران نشان دادند که خطر مرگ ناشی از اسهال در کودکانی که شیر مادر نخورده‌اند، ۲۵ برابر بیشتر از کودکان شیر مادر خوار، در ۶ ماهه اول زندگی بوده است. در پرو در زمانی که اثر شیر مادر را بر تعداد دفعات اسهال ارزیابی می‌کردند، نتایج مشابهی بدست آمد. علی‌رغم این‌گونه اسناد، شیوع شیر مادردهی و مدت زمان آن، مخصوصاً در کشورهای آمریکای لاتین کاهش پیدا کرده است، و برای روشن شدن این‌گونه گرایش‌ها تلاش‌هایی انجام می‌گیرد.

در برزیل، برنامه بین‌المللی تغذیه با شیر مادر در سال ۱۹۸۱ شروع بکار کرد. از جمله فعالیت‌های آن، بوجود آوردن قانون کار برای حمایت از مادران کارگر، جهت تغذیه نوزادانشان با شیر خود، ایجاد مکانیسمی برای کنترل مواد جامد [شیر خشک] که جانشین شیر مادر در بازار است، انتشار پیام‌های تشویقی تغذیه با شیر مادر از طریق رسانه‌های خبری، تقویت شاغلین بهداشتی، استفاده از مواد آموزشی و تأسیس گروه‌های خودیاری مادران.

در سال ۱۹۸۹ سازمان بهداشت جهانی، حمایت خود را از تأسیس مرکزی برای آموزش تغذیه با شیر مادر در برزیل، برای توانا ساختن تیم‌های بهداشتی جهت فعالیت‌های تشویقی درباره تغذیه با شیر مادر را اعلام کرد. علاقه سازمان بهداشت جهانی در حمایت از اینگونه برنامه‌ها، اغلب بر اساس مطالعاتی بود که نشان داد، تغذیه با شیر مادر می‌تواند بر بیماری و مرگ نوزادان ناشی از اسهال تأثیر بگذارد. دوره‌های آموزش در مرکز تربیت شاغلین بهداشتی در سان‌دیاگو (S.L.C) از سال ۱۹۹۰ شروع شده است. و بازتاب نظرات ۱۲۰ نفر از شاغلین بهداشتی که بصورت پیشنهاد برای تغییرات در امور عادی که منجر به افزایش طول مدت شیردهی کودکان توسط مادران آنها بشود در این دوره ارائه شد.

هدف دوره آموزشی تغذیه کودکان با شیر مادر بود که با حضور شاغلین بهداشتی در مرکز شیرخواری سانتوس انجام شد. هشت زایشگاه مورد مطالعه قرار گرفت. چهارتا از آنها بطور اتفاقی به گروه آزمایشی اختصاص یافت و سه نفر از شاغلین بهداشتی، برای همکاری به مدت ۱۸ روز به مرکز (S.L.C) فرستاده شدند. چهار زایشگاه باقی‌مانده، گروه کنترل را تشکیل دادند. وضعیت هر هشت زایشگاه، بوسیله سازمان بهداشت جهانی و یونیسف، با استفاده از مقایسه نمره اخذشده قبلی و نمره اخذشده شش ماه بعد از دوره آموزش برآورده شد. زایشگاههایی که در گروه آزمایشی بودند، نمرات خوبی در ارزیابی بدست آوردند، اما آنهایی که در گروه کنترل بودند اینطور نبودند. مقایسه یافته‌های ناشی از مشاهدات منظم در بازدید مرحله اول و دوم از زایشگاهها نشان داد، که تغییرات مورد نظر در زایشگاههایی که کارکنان آنها در دوره S.L.C شرکت کرده‌اند اتفاق افتاده است و هیچگونه از این تغییرات در زایشگاههایی که در گروه کنترل بودند دیده نشده است.

زایشگاههایی که گروه آن در دوره S.L.C شرکت کرده بودند، مقام بالایی در نمره تست ده‌مرحله‌ای، نسبت به زایشگاههایی که در گروه کنترل بودند بدست آورده‌اند. با این آموزش زایشگاهها به بهترین نتایج دست یافتند. یافته‌های ما نشان داد که شاغلین بهداشتی که در دوره S.L.C برای حمایت از تغییرات پیشنهادی شرکت کرده بودند، با بعضی مشکلات روبرو شدند. امکان این مشکلات وجود داشت زیرا شاغلین شرکت‌کننده قدرت ناکافی داشتند. آنها فقط وظایف اجرایی را انجام می‌دادند که از نظر زمانی محدود بود و رشد و بهبودی دوره‌های آموزشی به زمان نیاز دارد. آنها حمایت لازم برای اینگونه ابتکار را نداشته و یا در گرفتن منابع مالی و انسانی با موانع مواجه هستند. تمام شاغلین بهداشتی، تأکید بر اهمیت تشویق تغذیه با شیر مادر در خلال مراقبت قبل از زایمان داشتند. که فقط چند تا از زایشگاهها اینگونه مراقبت را فراهم می‌آورند. عدم مراقبت قبل از زایمان در همه زایشگاهها و یا عدم مشاوره با مادران درباره سوء تغذیه و عدم آموزش عملی تغذیه با شیر مادر عامل مهمی است که مانع تشویق چنین تغذیه‌ای می‌شود.